

ارتقاء پیاده مداری از طریق تبیین نقش عوامل کالبدی و عملکردی در الگوها و روشهای پیاده رو سازی (مطالعه موردی: پیاده روهای شهر تهران)

هیرو نانوازاده^۱، کیوان آقابیک*^۲، عبدالرضا امینایی^۳، بیژن مسعودی^۴، طهمز احمدپور^۵

- ۱- کارشناس ارشد طراحی شهری دانشگاه تهران و کارشناس مهندسين مشاور طرح و تعاون ، h_nanvazadeh@ut.ac.ir
- ۲- دکترای مهندسی عمران و عضو هیات علمی دانشکده عمران دانشکده فنی دانشگاه تهران ، Kayvan.Aghabayk@ut.ac.ir
- ۳- کارشناس ارشد مهندسی عمران و مدیر گروه تدوین ضوابط سازمان مشاور فنی و مهندسی شهر تهران ، aminaie@tetco.org
- ۴- کارشناس مهندسی عمران و رئیس هیات مدیره مهندسين مشاور طرح و تعاون ، tarh_o_tavon@yahoo.com
- ۵- دانشجوی دکترای مهندسی عمران دانشگاه شریف و مدیرعامل سازمان مشاور فنی و مهندسی شهر تهران ، t_ahmadpoor@tetco.org

چکیده

هر بخش عمده ای از سفرهای شهری به صورت پیاده انجام می شود، لذا پیاده رواها به عنوان اصلی ترین عرصه حرکت و حضور پیاده جایگاه برجسته ای در سیستم حمل و نقل شهری دارند. امروزه تجارب کشورهای پیشرفته و مشکلاتی که به لحاظ زیست محیطی دنیا با آنها مواجه است باعث شده که بازگشت به روش های قدیمی حمل و نقل در اولویت طرحهای شهری قرار گیرد. لذا در جنبش های نوین شهرسازی، انسان به عنوان محور اصلی برنامه های مرتبط به حمل و نقل شهری مدنظر دست اندرکاران و مسئولین شهری است. مقاله حاضر با روش توصیفی- تحلیلی و با هدف تقویت پیاده مداری، در پی بازتعریف نقش عوامل کالبدی و عملکردی در تعیین الگوها و روش های پیاده روسازی می باشد. به بیان دیگر، این مقاله با بررسی روشهای رایج پیاده روسازی در شهر تهران و تحلیل نتایج آنها، اذعان میدارد که لازم است، در طراحی و اجرای پیاده رواهای شهر عوامل مختلفی چون سلسله مراتب و نقش ترافیکی معبر، کاربریها و فعالیتهای بدنه، ویژگیهای فرهنگی، اجتماعی و تاریخی بافت لحاظ گردد تا محصول نهایی علاوه بر اینکه موجبات تسهیل حرکت ایمن پیاده را فراهم آورد، در عین حال سبب تقویت حضور وی در فضاهای شهری و از آن راه ارتقاء حیات شهری گردد.

واژه‌های کلیدی: پیاده مداری، پیاده رو، عناصر و اجزا، عوامل کالبدی، عوامل عملکردی

۱- مقدمه

شهرها در گذشته از قابلیت پیاده‌مداری بالایی برخوردار بودند و پیاده‌روی به عنوان اصلی‌ترین الگوی جابجایی مردم در داخل شهرها مطرح بوده است. باگذشت زمان و تسلط خودرو در شهرها، موضوع عابر پیاده و حضور وی در شهر رنگ باخت و فضاهای شهری بیشتر به مکانهایی برای حضور خودرو تبدیل شدند که این امر مشکلات فرهنگی- اجتماعی بسیاری را در شهرها ایجاد کرد. یکی از مهمترین مشکلات فرهنگی- اجتماعی فضاهای خودرو محور، بروز بحران هویت در عرصه‌های مختلف حیات شهری مانند روابط اجتماعی و کیفیت نازل زندگی روزمره است. از این رو امروزه هویت‌بخشی و احیای ویژگیهای شهری به یکی از اهداف نوسازی شهرها تبدیل شده است. مطابق رهنمودهای جنبش های نوین شهرسازی، از مهمترین راهکارهای بازیابی هویت شهرها، ایجاد فضاهای پیاده مدار در شهر است؛ فضاهایی که آسایش و حضور ایمن و فعال عابران پیاده را ممکن سازند و سرزندگی را به محیط های شهری بازگردانند. با این رویکرد در کشور ما ایران نیز لازم است تمهیداتی جهت تقویت